

LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS

DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS NEGALIOS PAGRINDU KAUNO PLAUKIMO MOKYKLOJE TYRIMO

2019 m. spalio 9 d. Nr. (19)SN-136)SP-104
Vilnius

2019 m. liepos 23 d. Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybai (toliau – Tarnyba) pareiškėjo (*duomenys neskelbtini*) (toliau – Pareiškėjas) pateiktame skunde nurodoma, jog Pareiškėjas yra Kauno plaukimo mokyklos (toliau – KPM) treneris. Pareiškėjas šiuo metu treniruoja negalią turinčią sportininkę (*duomenys neskelbtini*), kuri yra įvykdžiusi Pasaulio plaukimo čempionato „A“ normatyvą, savo amžiaus grupėje tarptautinėse varžybose laimėjo aukso medalius. (*duomenys neskelbtini*) yra KMP mokinė.

KPM Kauno „Girstučio“ baseine (toliau – Baseinas) nuomoja plaukimo takus KPM mokiniams. Pareiškėjas nurodė, jog KPM nutraukė apmokėjimą už negalią turinčios (*duomenys neskelbtini*) naudojimąsi Baseino paslaugomis ir kortelės, suteikiančios teisę patekti į baseiną, neišdavė.

Šiuo metu Pareiškėjas apmoka mokinės treniruotes savo asmeninėmis lėšomis. Kitiems KPM mokiniams, neturintiems negalios, KPM apmoka naudojimosi Baseinu paslaugas.

Pareiškėjo teigimu, dėl tokių KPM veiksmų negalią turinti sportininkė neteko galimybės visavertiškai dalyvauti sporto ir rekreacijos veikloje. Pareiškėjas nurodė, jog KPM vadovas tendencingai pradėjo traktuoti KPM nuostatus, Pareiškėjo darbo sutartį, pareikalavo, kad visus negalią turinčius sportininkus Pareiškėjas išbrauktų iš KPM sąrašų, o jie galėtų lankyti Baseiną tik išsipirkę abonementus.

Seimo kontrolierė, laikinai pavaduojanti lygių galimybių kontrolierių, Milda Vainiutė, vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 30 straipsnio 2 dalimi, 2019 m. liepos 31 d. raštu Nr. (19)SN-136)S-499 kreipėsi į KPM administraciją, prašydama pateikti informaciją, ar KPM gali patvirtinti skunde nurodytas aplinkybes; ar buvo nutrauktas apmokėjimas už (*duomenys neskelbtini*) naudojimąsi Baseino paslaugomis; dėl kokių priežasčių; kokiomis sąlygomis (*duomenys neskelbtini*), būdama KPM mokinė, naudojami Baseinu; ar KPM mokiniams, turintiems negalią, yra sudaromos

sąlygos gauti KPM teikiamas paslaugas ir naudotis Baseinu; jei taip, kokiomis sąlygomis; jei ne, dėl kokių priežasčių; kiek plaukimo sportu užsiimančių KPM mokinių šiuo metu naudojami Baseinu; kiek iš jų turi negalią. Paprašyta pateikti kitą su tyrimo esme susijusią reikšmingą informaciją bei įrodymus, įskaitant KPM nuostatus, sutartį su Baseinu dėl paslaugų KPM mokiniams teikimo, sutartį dėl (*duomenys neskelbtini*) mokymo KPM, dokumentus, suteikiančius teisę (*duomenys neskelbtini*) naudotis Baseinu, dokumentus, patvirtinančius tokių paslaugų nutraukimą, Pareiškėjo darbo sutartį ir kt.

Lygių galimybių kontrolierius

n u s t a t ė:

Tarnyboje 2019 m. rugpjūčio 7 d. gautame KPM rašte nurodoma, jog KPM negali patvirtinti aplinkybių, nurodytų Pareiškėjo skunde. Teigiama, kad Pareiškėjas yra KPM darbuotojas – treneris, turintis įvairaus amžiaus 10 neįgaliųjų (turinčių judėjimo negalią) sportininkų grupę. (*duomenys neskelbtini*) yra pati jauniausia jo grupės sportininkė. 2018 m. spalio 1 d. kasmetinės tarifacijos metu pagal trenerio grupės sportininkų pasiekimus su treneriu buvo suderintas darbo krūvis ir darbo grafikas baseine „Šilainiai“, pagal kurį Pareiškėjo grupei buvo sudarytos visos sąlygos plaukti ir treniruotis šiame baseine. 2019 m. kovo 9 d. plaukikė (*duomenys neskelbtini*) įvykdė Pasaulio plaukimo čempionato „A“ normatyvą bei savo amžiaus grupėje tarptautinėse varžybose laimėjo aukso medalius. Tad jos pasiekimai bus vertinami kartu su kitų KPM sportininkų 2019 m. spalio 1 d. kasmetinės tarifacijos metu ir bus svarstoma galimybė perkelti jos treniruotes į kitą baseiną.

Rašte teigiama, kad (*duomenys neskelbtini*) buvo suteiktos galimybės sportuoti KPM baseine „Šilainiai“, tačiau nei plaukikė, nei jos treneris nėra pateikę jokio prašymo suteikti jai galimybę sportuoti Baseine. Apmokėjimas už (*duomenys neskelbtini*) naudojimąsi Baseino paslaugomis nebuvo nutrauktas, nes, vadovaujantis KPM galiojančiomis tvarkomis bei nebuvus poreikio, tokio apmokėjimo KPM niekada nebuvo skyrusi.

KPM šiuo metu sportuoja 42 sportininkai, turintys judėjimo negalią. Visiems jiems, kaip ir negalios neturintiems sportininkams, yra sudaromos vienodos galimybės naudotis KPM baseiniais. Sportininkai, sudarę sutartį su KPM, yra tarifikuojami ir priskiriami konkrečiam treneriui, su kuriuo jie sportuoja. Pareiškėjo grupei buvo sudarytos visos sąlygos sportuoti KPM baseine „Šilainiai“.

Rašte taip pat nurodoma, jog Baseinas nepriklauso KPM. KPM yra sudariusi atskirą paslaugų teikimo sutartį su UAB „Sporto infrastruktūra“, kuri administruoja Kauno „Girstučio“ baseiną. KPM už naudojimąsi Baseinu moka UAB „Sporto infrastruktūra“ sutartyje sutartą nuomos mokestį. KPM visiems savo sportininkams suteikia vienodas (lygias) sąlygas ir galimybes sportuoti visuose KPM baseinuose. Baseine galimybė sportuoti suteikiama tik aukščiausius rezultatus pasiekusiems KPM sportininkams. Dėl galimybės sportuoti Baseine sprendimai priimami kiekvienų metų rudenį kasmetinės tarififikacijos metu.

Kitas svarstymas vyks 2019 m. spalio 1 d., kurio metu bus aptarti ir įvertinti per 2018–2019 mokslo metus pasiekti KPM sportininkų rezultatai, kurių pagrindu bus nuspręsta, kurie sportininkai turės galimybę sportuoti KPM nuomojamame Baseine.

Rašte taip pat nurodoma, jog KPM turi 1 619 sportininkų, iš kurių 80 sportuoja Kauno „Girstučio“ baseine. Šiuo metu KPM nėra sportininkų su negalia, sportuojančių Kauno „Girstučio“ baseine.

KPM rašte taip pat nurodyta, kad su Pareiškėjo skundu nesutinka. KPM visada suteikia lygias galimybes savo sportininkams ir be galo džiaugiasi visų pasiekimais: tiek dideliais, tiek mažais.

Lygių galimybių kontrolierius

k o n s t a t u o j a:

Skundo tyrimo metu buvo vertinama, ar KPM, teikdama paslaugas, nepažeidė Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatų, pagal kurias, įgyvendindamas lygias galimybes, prekių pardavėjas, gamintojas ar paslaugų teikėjas, nepaisydamas lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos, privalo visiems vartotojams sudaryti vienodas sąlygas gauti tokius pačius gaminius, prekes ir paslaugas, įskaitant aprūpinimą būstu, ir taikyti vienodas apmokėjimo sąlygas ir garantijas už tokius pačius ir vienodos vertės gaminius, prekes ir paslaugas.

Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos (toliau – Konvencija), kurios dalyvė yra Lietuva, 5 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, jog valstybės, šios Konvencijos šalys, užtikrina, kad prieš įstatymą visi asmenys lygūs ir lygūs pagal įstatymą, taip pat turi teisę į lygiavertę įstatymo apsaugą ir teisę vienodai

naudotis įstatymo teikiamomis galimybėmis be jokio diskriminavimo. Valstybės, šios Konvencijos šalys, draudžia bet kokią diskriminaciją dėl neįgalumo ir garantuoja neįgaliesiems vienodą ir veiksmingą teisinę apsaugą nuo diskriminavimo dėl bet kokios priežasties (Konvencijos 5 straipsnio 2 dalis).

Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintas pamatinis asmenų lygybės principas. Konstitucijos 29 straipsnyje skelbiama, jog įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys lygūs; žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų.

Aiškindamas Konstitucijos 29 straipsnio nuostatas, Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas, kurio turi būti laikomasi ir leidžiant įstatymus, ir juos taikant, ir vykdant teisingumą, įpareigoja vienodus faktus teisiškai vertinti vienodai ir draudžia iš esmės tokius pat faktus savavališkai vertinti skirtingai, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas reiškia žmogaus prigimtine teisę būti traktuojamam vienodai su kitais, įtvirtina formalią visų asmenų lygybę, taip pat kad asmenys negali būti diskriminuojami arba kad jiems negali būti teikiama privilegijų (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas).

Konstitucinis Teismas taip pat konstatavo, kad konstitucinis asmenų lygybės principas nepaneigia pačios galimybės skirtingai traktuoti žmones atsižvelgiant į jų statusą ar padėtį (Konstitucinio Teismo 2003 m. gruodžio 30 d. nutarimas).

Jungtinių Tautų bei Europos Sąjungos, taip pat nacionaliniuose teisės aktuose diskriminacija reiškia teisių sumažinimą, suvaržymą ar atėmimą tam tikrai kategorijai žmonių dėl kokių nors asmens požymių. Diskriminacija suvokiama kaip asmenų lygybės principo pažeidimas, kai asmeniui ar asmenų grupei yra sukuriamos mažiau palankios sąlygos, taikomi skirtumai, išimtys, apribojimai ar teikiamas pranašumas, lyginant su kitais asmenimis, esančiais toje pačioje ar tokioje pačioje situacijoje.

Pagal Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 9 dalį, tiesioginė diskriminacija – tai elgesys su asmeniu, kai lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu jam taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui.

Pagal Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 5 dalies nuostatas, netiesioginė diskriminacija apibūdinama kaip veikimas ar neveikimas, teisės norma ar vertinimo kriterijus, akivaizdžiai neutrali sąlyga ar praktika, kurie formaliai yra vienodi, bet juos įgyvendinant ar pritaikant atsiranda ar gali atsirasti faktinis naudojimosi teisėmis apribojimas arba privilegijų, pirmenybės ar pranašumo teikimas

lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu, nebent šį veikimą ar neveikimą, teisės normą ar vertinimo kriterijų, sąlygą ar praktiką pateisina teisėtas tikslas, o šio tikslo siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis.

Pagal Lygių galimybių įstatyme įtvirtintą diskriminacijos sąvoką, tiriant diskriminacijos fakto buvimą ar nebuvimą siekiama nustatyti, ar tam tikras elgesys, teisės norma, praktika galėtų tam tikrą asmenį dėl tam tikro asmens tapatybės požymio, t. y., aptariamam atveju – dėl negalios, priversti atsidurti mažiau palankioje padėtyje nei kitas asmuo, neturintis šio požymio.

Lygių galimybių įstatymo 4 straipsnyje įtvirtinta įrodinėjimo pareigos paskirstymo tvarka nagrinėjant lygių galimybių principo pažeidimo atvejus, t. y., teismuose ar kitose kompetentingose institucijose nagrinėjant fizinių, juridinių asmenų, kitų organizacijų ir jų padalinių skundus, pareiškimus, prašymus, pranešimus ar ieškinius dėl diskriminacijos lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu, pareiškėjui nurodžius aplinkybes, leidžiančias daryti prielaidą dėl tiesioginės ar netiesioginės diskriminacijos buvimo, preziumuojama, kad tiesioginės ar netiesioginės diskriminacijos, priekabiavimo ar nurodymo diskriminuoti faktas buvo. Skundžiamas asmuo turi įrodyti, kad lygių galimybių principas nebuvo pažeistas.

Pažymėtina, kad tyrimo metu, 2019 m. spalio 4 d., KPM pateikė duomenis, patvirtinančius, jog 2019 m. rugsėjo 13 d. tarp Pareiškėjo bei KPM buvo sudarytas susitarimas dėl taikaus darbo ginčo išsprendimo, kurio 3 punkte šalys susitarė, jog KPM išsipareigoja nuo 2019 m. spalio 1 d., treneriams perskirstant tarifkacinių valandų per savaitę darbo krūvį, sudaryti trenerių brigadą, kurios vadovu bus paskirtas Pareiškėjas, nare – (*duomenys neskelbtini*), bei nustatyti šiai trenerių brigadai darbui su neįgaliųjų, turinčių judėjimo negalią, grupe nurodytą tarifkacinių valandų per savaitę darbo krūvį: Pareiškėjui – 16 valandų per savaitę darbo krūvį; (*duomenys neskelbtini*) – 2 valandų per savaitę darbo krūvį. KPM taip pat nurodė, jog su mokine (*duomenys neskelbtini*) yra sudaryta mokymosi KPM sutartis bei sudarytos sąlygos treniruotis Kauno „Girstučio“ plaukimo baseine.

Pareiškėjas 2019 m. spalio 4 d. telefonu Tarnybos atstovams patvirtino, jog KPM pagal sudarytą susitarimą dėl taikaus darbo ginčo išsprendimo sudarė sąlygas treniruoti mokinius, turinčius judėjimo negalią, Kauno „Šilainių“ baseine, o sportininkę (*duomenys neskelbtini*) – Baseine, o pretenzijų dėl galimo mokinių, turinčių negalią, teisių lankyti KPM plaukimo treniruotes ribojimo jis neturi.

Remiantis Lygių galimybių įstatymo 29 straipsnio 3 dalies 4 punkto nuostatomis, tyrimo metu ar jį atlikęs, lygių galimybių kontrolierius gali nutraukti tyrimą, kai lygias galimybes pažeidžiantys veiksmai (neveikimas) nutraukiami.

Atsižvelgiant į tai, jog galimą pažeidimą sudarantys veiksmai yra nutraukti, tyrimas dėl lygių galimybių pažeidimo nutrauktinas.

Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, bei vadovaudamasis Lygių galimybių įstatymo 16 straipsniu, 17 straipsniu, 29 straipsnio 3 dalies 4 punktu,

Lygių galimybių kontrolierius

n u s p r e n d ž i a:

1. Tyrimą nutraukti, nutraukus lygias galimybes galimai pažeidžiančius veiksmus.
2. Su sprendimu supažindinti Pareiškėją, KPM administraciją.

Sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, 01402 Vilnius) arba apygardos administraciniam teismui.

Seimo kontrolierė,
pavadojanti lygių galimybių kontrolierių

Milda Vainiutė